

LEZING

**DAVID DIOP
REIS ZONDER TERUGKEER**

**ELLIE DIKKERS
MAART 2024**

o raamvertelling

We gaan op reis, ik neem u mee

- Naar Frankrijk
- Naar Senegal
- Na de pauze kunst en cultuur 18de eeuw in het boek

Ik wil u laten zien hoe Diop in zijn roman de wereld en feiten uit de 18de eeuw verwerkt heeft.

HET EERSTE DEEL VAN ONZE REIS GAAT NAAR FRANKRIJK ; VANUIT HET HEDEN
NAAR HET VERLEDEN VAN AGLAÉ EN MICHAEL ADANSON IN DE 18DE EEUW

Bezoek aan Balaine (Anekdote)

Daarna zal ik het leven van de echte 18de eeuwse Aglaé vergelijken met de
geromantiseerde Aglaé

De wetenschap en de beoefenaars aan u voorstellen (filosofen en botanici)

ARBORETUM DE BALAINE

Plantes remarquables

- A. *Sophora japonica* « pendula »
(Sophora du Japon pleureur)
- B. *Abies pinsapo* (Sapin d'Espagne)
- C. *Albizia julibrissin* (Arbre à soie)
- D. *Cercis Siliquastrum* (Arbre de Judée)
- E. *Magnolia grandiflora*
(Magnolia à grandes fleurs)
- F. *Platanus hispanica acerifolia*
(Platanus à feuille d'érable)
- G. *Carya Ovata* (Hickory véritable)
- H. *Davidia involucrata*
(Arbre à pochettes)
- I. *Taxodium distichum* (Cyprès chauve)
- J. *Nyssa sylvatica*
(Nyssa des forêts ou Tupelo)
- K. *Liquidambar styraciflua* (Copalme d'Amérique)
- L. *Sassafras albidum* (Sassafras)
- M. *Cercidiphyllum japonicum* (Katsura)
- N. *Cleditsia triacanthos* (Février d'Amérique)
- O. *Acer davidii* (Érable à écorce)
- P. *Sequoiadendron giganteum*
(Séquoia géant)
- Q. *Parrotia persica* (Parrotie de Perse)
- R. *Pseudocarya sinensis*
(Cognassier de Chine)
- S. *Ginkgo biloba* (Arbre aux 40 écus)
- T. *Araucaria araucana* (Araucaria)
- U. *Acer palmatum* (Érable palmé)
- V. *Liriodendron tulipifera* (Tulipier de Virginie)
- W. *Aesculus flava* (Marronnier d'Amérique)
- X. *Thuja plicata* (Thuya géant)
- Y. *Taxus baccata* (If commun)
- Z. *Pterocarya fraxinifolia* (Pterocarya du Caucase)

KASTEEL BALAINE

PORTRET VAN AGLAÉ 30 JAAR OUD

AGLAÉ ADANSON ALS SCHRIJFSTER

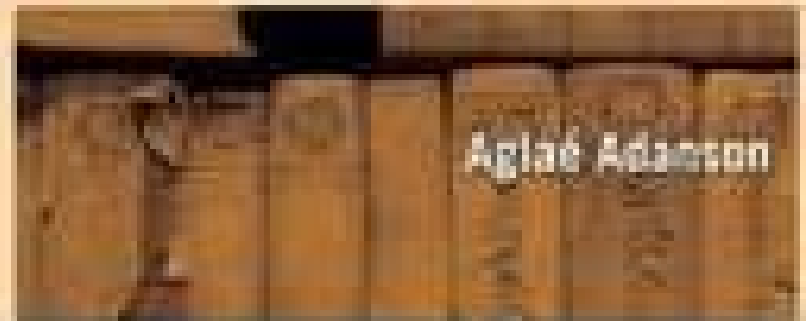
CLASSIC REPRINT SERIES

CATALOGUE DES ARBRES, ARBRISSEAUX, ARBUSTES ET PLANTES VIVACES

Cultivés en Pleine Terre à Baleine,
Près Moulins, Département d'Allier

by
Aglæ Adanson

Forgotten Books

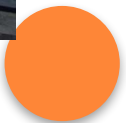

La maison de campagne
(Éd. 1830)

Tom 1

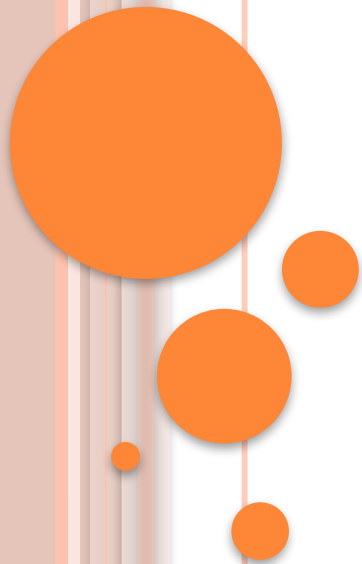

OVER DE VERLICHTING EN HET CLASSIFICEREN

- **de verlichting**
- **encyclopedisten**
- **het classificeren**

DE VERLICHTING

- de 18de eeuw
- stroming in Europa
- gebruik van rede en filosoferen om kennis te bevorderen
- veel vertrouwen in de wetenschap
- ratio in plaats van religio
- begrip van de wereld

DE ENCYCLOPEDISTEN

De bekendste encyclopedisten waren:

- Denis Diderot
- Jean le Rond d'Alembert
- Voltaire
- Montesquieu
(classificatie van politieke systemen)
- Rousseau (nadruk op menselijke natuur en sociale contacten)
- Buffon

De encyclopedie verscheen (tussen 1751 en 1772) in 28 delen, met meer dan 70.000 artikelen en 3000 illustraties.

WAT BEREIKTEN DE ENCYCLOPEDISTEN

- Ze maakten beredeneerde woordenboeken van de wetenschappen, kunsten en ambachten.
- De encyclopedie was ook een kritisch en polemisch werk, dat de religie, de traditie, de ongelijkheid en de tirannie aanviel.
- De encyclopedie werd daarom verboden en vervolgd door de kerk en de staat, maar bleef toch circuleren en werd een symbool van de verlichting.

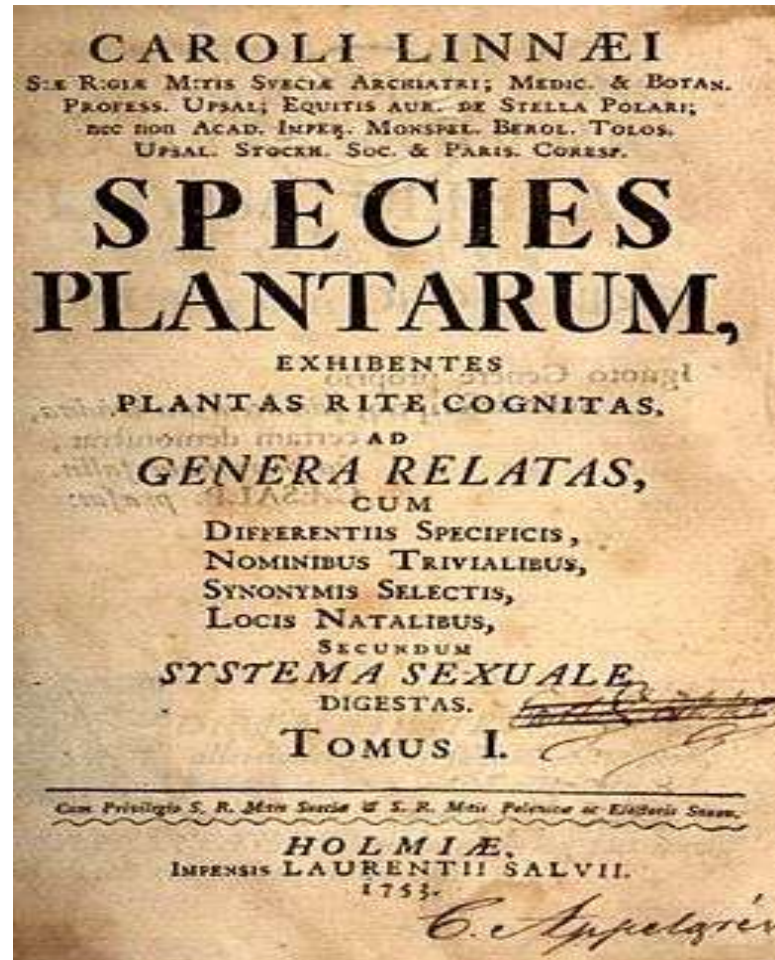
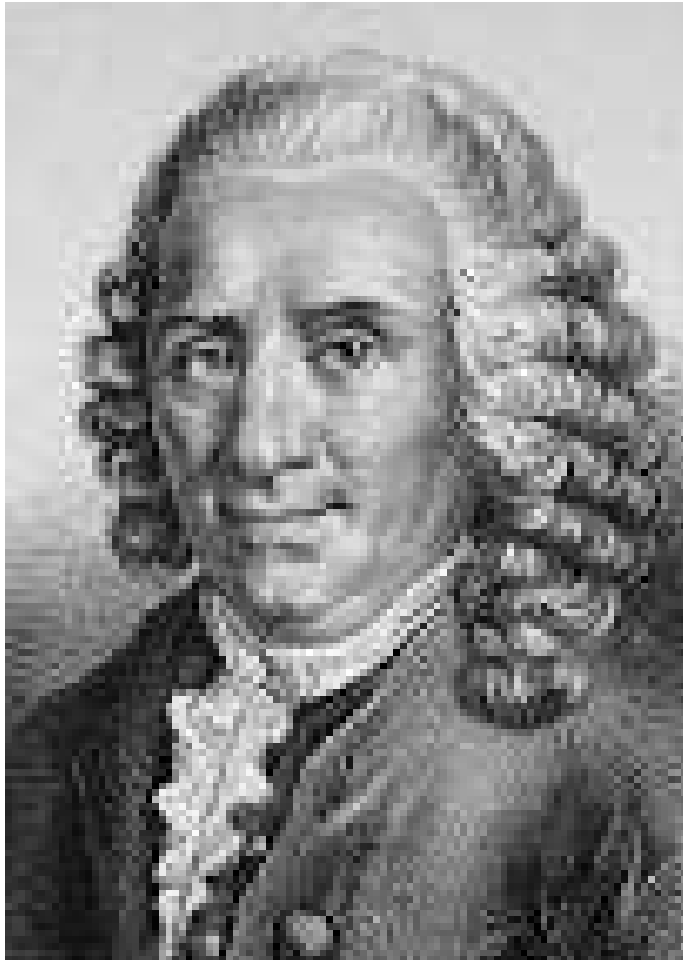
HET CLASSIFICEREN

- **Het classificeren** was een belangrijke activiteit van de verlichting.
- De verlichters wilden de wereld ordenen en begrijpen door middel van systematische indelingen en categorieën.
- De wetenschappers wilden alle kennis verzamelen en toegankelijk maken voor iedereen.

DE WETENSCHAPPERS UIT HET BOEK

CAROLUS LINNAEUS

DE CORRECTE KIKKERS

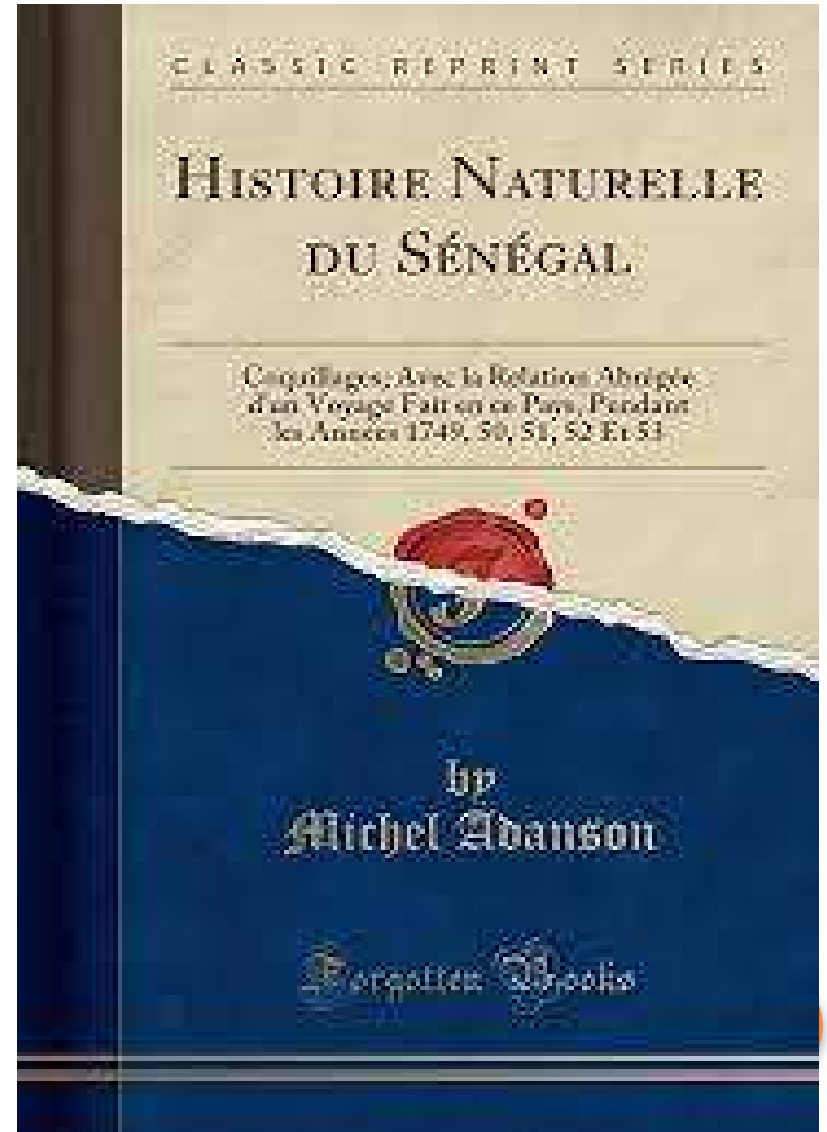
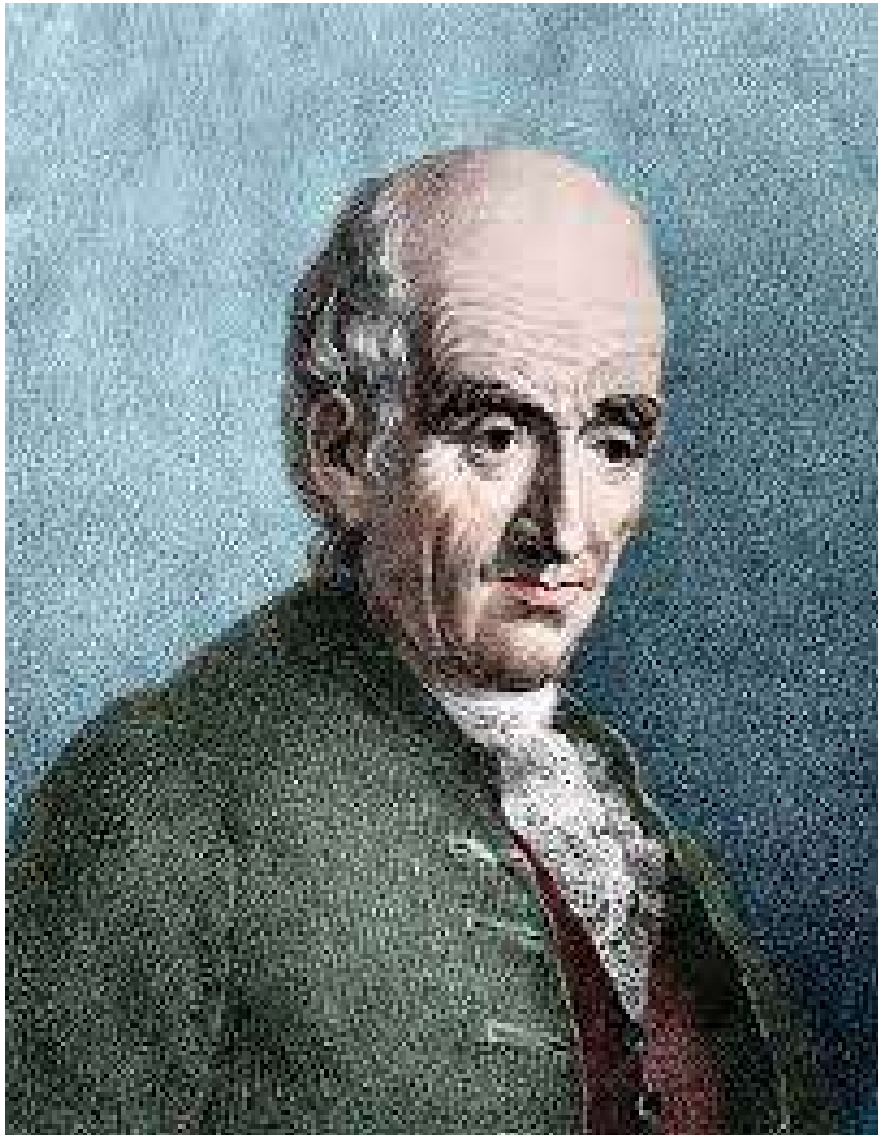
JEAN-BAPTISTE DE LAMARCK

NICOLAS DE CONDORCET

JEAN-ETIENNE GUETTARD

ADANSON

ADONSONNIA DIGITATA / DE APENBROODBOOM

DEEL TWEE VAN DE REIS

- **Senegal ten tijde van Adanson**
- **Geografie/topografie**
- **Volken / Koningen**
- **Gebruiken (faru Rab)**
- **Talen**

WAT OPVALT IS

de toon van Adanson

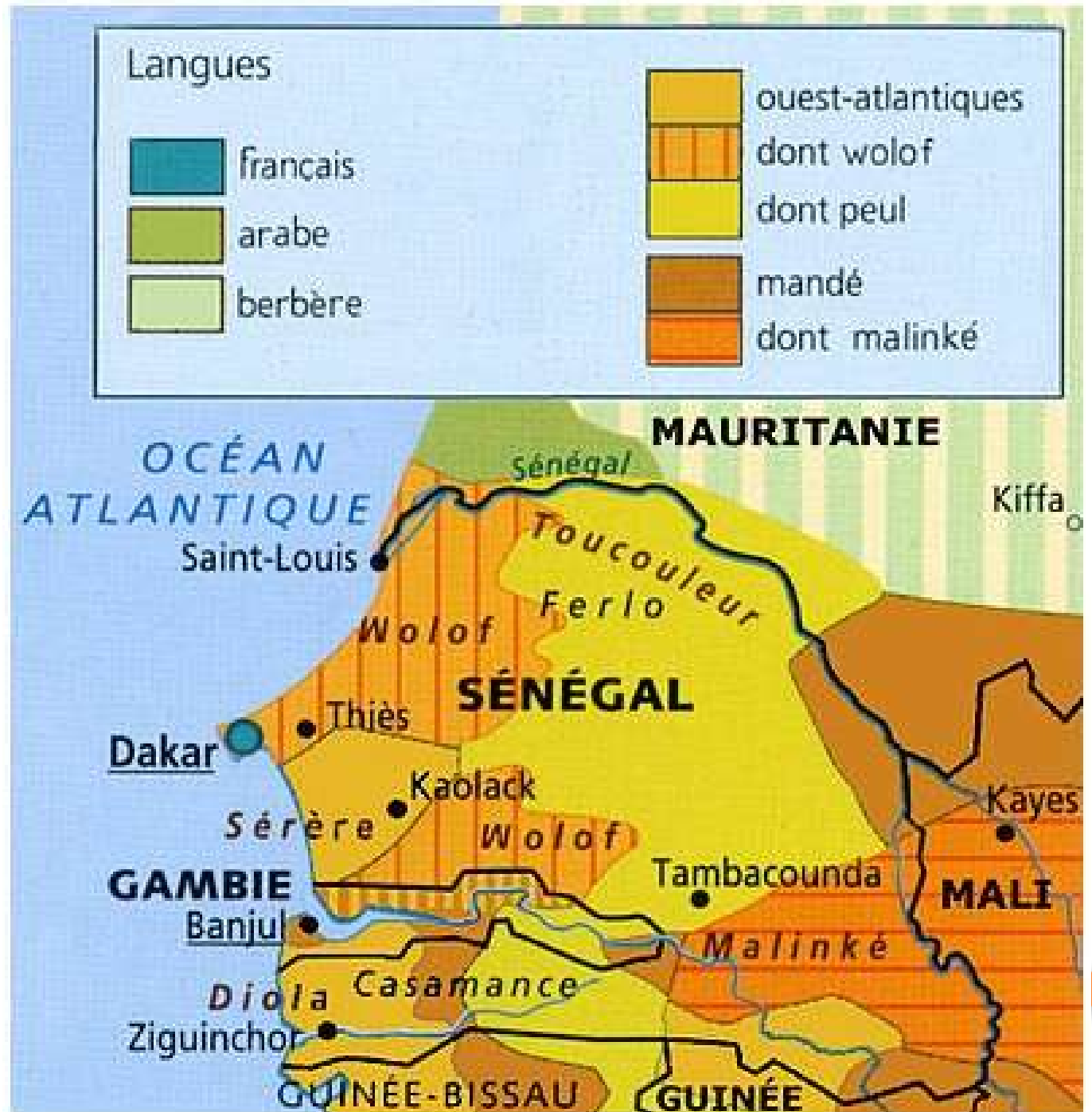

EEN BEETJE TOPOGRAFIE

TALEN

WOLOF EN DIOLA

GELOOF

- 95 % moslim 5 % christen
- animisme bestaat ernaast
- Maraboets, Griots en dorpsoudsten

In Senegal speelt de **maraboet** een belangrijke rol in de Islam.

MARABOET EN GRIOT

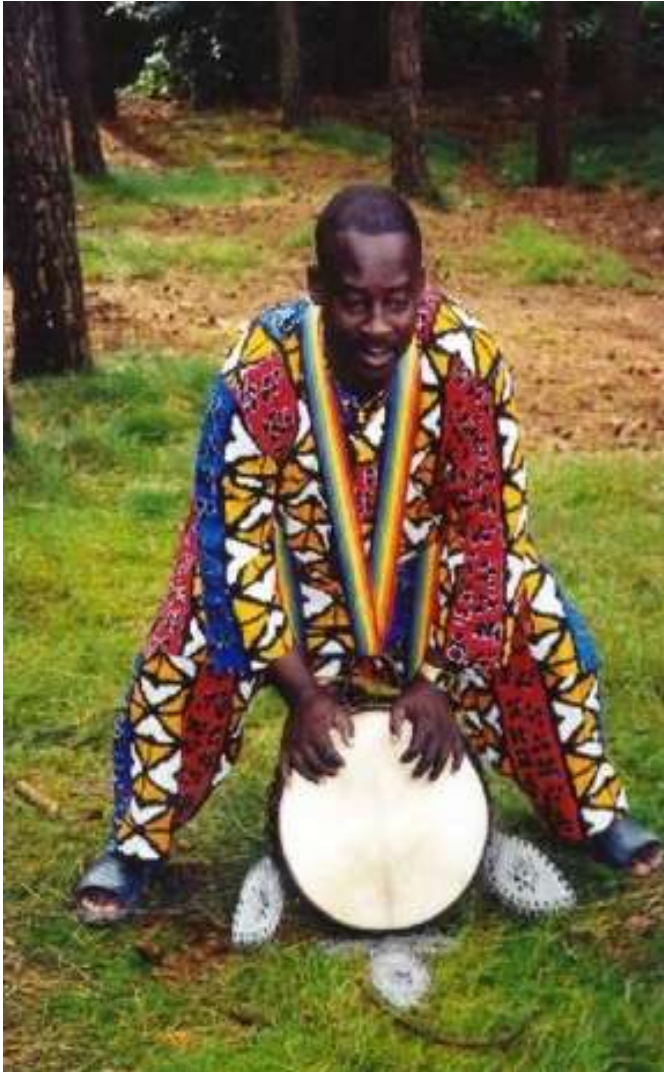
Een West-Afrikaanse maraboet (rond 1890)

DE VERHALEN VAN DE GRIOTTEN BEHOREN TOT DE ORALE TRADITIE.

HEDEENDAAGSE GRIOT OMAR SECK

○ De Rab en faru Rab: Modern en traditioneel

DE RAB

- ❑ Spiritueel erfgoed
- ❑ Wat is een Rab
- ❑ De vrouw en de Rab
- ❑ De vrouw in de oude koninkrijken

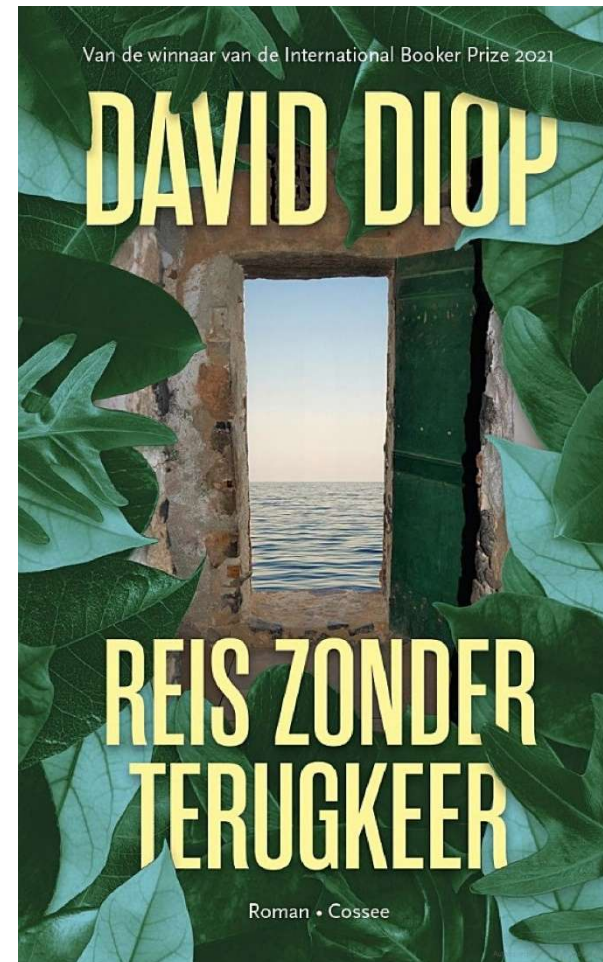
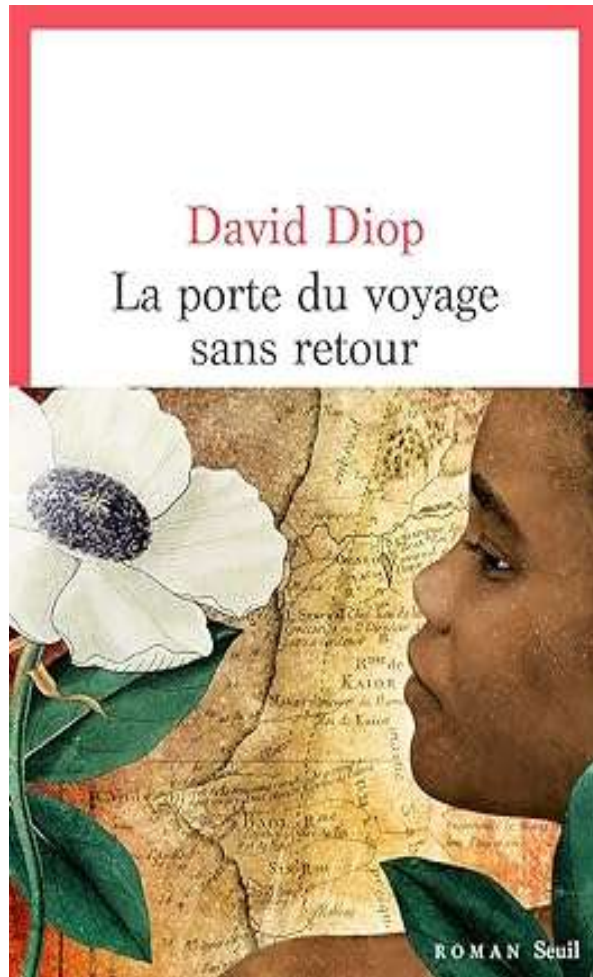
DE FARU RAB

- ❑ Lover spirit
- ❑ Beschermmer
- ❑ Stalker
- ❑ Excuus

DE POORT EN DE GESCHIEDENIS

GESCHIEDENIS VAN GOREE

finis 1839.

A. Hastrel (op. 129)

UNE HABITATION A GORÉE (Maison d'Anna Colas)

○ Het gerestaureerde huis van de slaven op Gorée

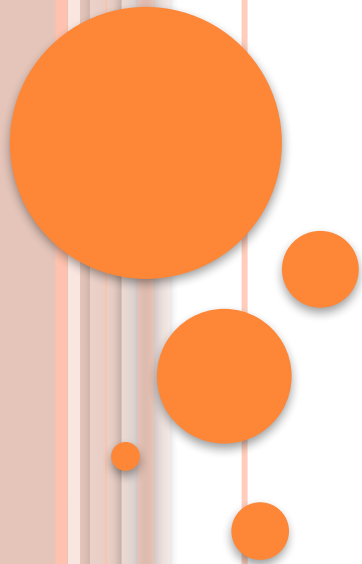

NU EVEN PAUZE

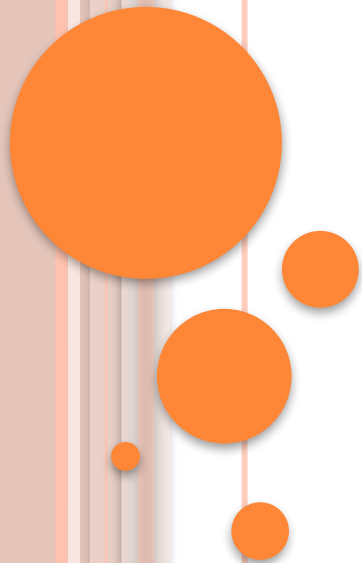
Na de pauze wil ik laten zien hoe Diop in zijn roman kunst en cultuur uit de 18de eeuw verwerkt heeft.

Daarna is er gelegenheid om vragen te stellen.

HOE HEEFT DIOP IN ZIJN ROMAN KUNST EN CULTUUR VERWERKT?

- **Mythologie**
- **Schilderkunst**
- **Muziek**

ORPHEUS EN EURYDICE

- De mythe
- Andere vindplaatsen
  - Beeldhouwkunst
  - Muziek
  - Schilderijen
  - Literatuur
- Olieverfschilderij door Emily Balivet, 2012

ORPHEUS EN EURYDICE

TERUGKEREND THEMA IN DE KUNSTEN

- Veel componisten hebben gebruik gemaakt van de mythe in hun werk.
- Veel schrijvers bijvoorbeeld Harry Mulisch heeft bij Twee vrouwen de mythe van Orpheus en Eurydice als achtergrond gebruikt. Er zit ook een toneelstuk in verwerkt dat 'Orpheus vriend' heet.
- Er zijn talloze schilderijen gemaakt met dit thema

PORTRET VAN EEN ZWARTE VROUW, OF LATER HET PORTRET VAN MADELEINE
HET SCHILDERIJ IS IN 1800 GEMAAKT DOOR MARIE-GUILLEMINNE BENOIST

ORPHEUS EN EURYDICE

- Opera van Gluck
- Kantelpunt in het leven van Adanson in het boek

Christoph Willibard Gluck
Jean-Antoine Houdon

- Ik begreep toen dat schilderkunst en muziek het vermogen hebben om onze verborgen menselijkheid aan onszelf te openbaren. (blz 251)

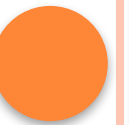

GELUIDSFRAGMENT OPERA VAN GLUCK

- 1_knipversie Gluck - Orfeo ed Euridice (Vienna version , 1762) - kopie.mp4
- 2_knipversie Gluck - Orfeo ed Euridice (Vienna version , 1762) - kopie.mp4
- 3_knipversie Gluck - Orfeo ed Euridice (Vienna version , 1762) - kopie.mp4

DIT WAS HET.

○ DANK U VOOR UW BELANGSTELLING

